

Sbírka soudních rozhodnutí

USNESENÍ SOUDNÍHO DVORA (devátého senátu)

8. května 2014*

„Článek 99 jednacího řádu — Směrnice 2003/4/ES — Platnost — Přístup veřejnosti k informacím o životním prostředí — Výjimka z povinnosti zveřejnit informace o životním prostředí, pokud by zveřejnění mělo nepříznivý vliv na schopnost kterékoli osoby domoci se spravedlivého soudního řízení — Fakultativní charakter této výjimky pro členské státy — Článek 6 SEU — Článek 47 druhý pododstavec Listiny“

Ve věci C-329/13,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Unabhangiger Verwaltungssenat Wien (Rakousko) ze dne 12. ervna 2013, došlým Soudnímu dvoru dne 17. ervna 2013, v rizen

Ferdinand Stefan

proti

Bundesministerium für Land- und Forstwirtschaft, Umwelt und Wasserwirtschaft,

SOUDNÍ DVOR (devátý senát),

ve sloen M. Safjan, předseda senátu, A. Prechal (zpravodajka) a K. Jürimäe, soudci,

generální advokát: N. Jaaskinen,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k pisemn účasti rizen,

s ohledem na vyjaden pedloen:

- za F. Stefana jím samym,
- za rakouskou vládu C. Pesendorfer, jako zmocnenkyn,
- za řeckou vládu G. Karipsiadisem, jako zmocněncem,
- za francouzskou vládu C. Diegem a S. Menezem, jako zmocněnci,
- za švédskou vládu C. Meyer-Seitz a C. Hagermanem, jako zmocněnci,
- za Evropský parlament L. Visagciem a P. Schonardem, jako zmocněnci,

* Jednací jazyk: němčina.

- za Radu Evropské unie J. Herrmannem a M. Moorem, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi L. Pignataro-Nolin a H. Krämerem, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout usnesením s odůvodněním v souladu s článkem 99 jednacího řádu Soudního dvora,

vydává toto

Usnesení

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká platnosti a výkladu směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/4/ES ze dne 28. ledna 2003 o přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí a o zrušení směrnice Rady 90/313/EHS (Úř. věst. L 41, s. 26; Zvl. vyd. 15/07, s. 375).
- 2 Tato žádost byla podána v rámci sporu mezi F. Stefanem a Bundesministerium für Land- und Forstwirtschaft, Umwelt und Wasserwirtschaft (spolkové ministerstvo pro zemědělství, lesní hospodářství, životní prostředí a vodní hospodářství, dále jen „Bundesministerium“), jehož předmětem je odmítnutí uvedeného ministerstva sdělit F. Stefanovi informace o životním prostředí.

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Článek 2 směrnice 2003/4, nadepsaný „Definice“, stanoví:

„Pro účely této směrnice:

1. „informacemi o životním prostředí“ se rozumějí informace v písemné, obrazové, zvukové, elektronické nebo jiné formě o:

- a) stavu složek životního prostředí, jako jsou [...] voda [...]

[...]“

- 4 Článek 3 uvedené směrnice, nadepsaný „Přístup k informacím o životním prostředí na požádání“, v odstavci 1 stanoví:

„Členské státy zajistí, aby orgány veřejné správy měly povinnost, v souladu s ustanoveními této směrnice, poskytovat informace o životním prostředí v jejich držení nebo pro ně držené každému žadateli na jeho žádost, aniž by žadatel musel prokazovat svůj oprávněný zájem.“

- 5 Článek 4 téže směrnice, nadepsaný „Výjimky“, v odstavci 2 stanoví:

„Členské státy mohou rozhodnout o odmítnutí žádosti o informace o životním prostředí, pokud by zveřejnění informací mělo nepříznivý vliv na:

[...]

- c) průběh spravedlnosti, schopnost kterékoli osoby domoci se spravedlivého soudního řízení [...]

[...]“

Rakouské právo

- 6 Účelem spolkového zákona o přístupu k informacím o životním prostředí [Bundesgesetz über den Zugang zu Informationen über die Umwelt (Umweltinformationsgesetz), BGBl. 495/1993], ve znění účinném v době rozhodné z hlediska skutkového stavu v původním řízení (dále jen „UIG“), je provedení směrnice 2003/4.
- 7 Podle § 4 odst. 2 UIG jsou volně přístupné mimo jiné informace o stavu složek životního prostředí, jako je voda.
- 8 Podle § 6 odst. 2 UIG:
„Jiné informace o životním prostředí než informace uvedené v § 4 odst. 2 musí být sděleny, pokud jejich zveřejnění nemá nepříznivý vliv na:

[...]

7. průběh spravedlnosti, schopnost kterékoli osoby domoci se spravedlivého soudního řízení [...]

Skutkový stav v původním řízení a předběžné otázky

- 9 V první polovině listopadu 2012 došlo v důsledku prudkých dešťů k vzestupu hladiny řeky Drávy v rakouské části jejího toku. V důsledku rozsáhlých povodní vznikly značné materiální škody, a to zejména v obytných čtvrtích nacházejících se v blízkosti této řeky.
- 10 V návaznosti na zprávy v tisku, že ke vzniku povodní značným dílem přispěla nesprávná manipulace s propustmi vodní elektrárny, zahájilo Staatsanwaltschaft Klagenfurt (státní zastupitelství v Klagenfurtu) trestní vyšetřování, jež bylo vedeno zejména proti osobě obsluhující dotyčné propusti.
- 11 Ferdinand Stefan, který si přál získat informace, jež by napomohly objasnění otázky, za jakých podmínek došlo k této povodni, zaslal dne 26. listopadu 2012 k Bundesministerium žádost o informace týkající se stavu a průtoku vody na řece Drávě v elektrárnách Rosegg-St Jakob, Feistritz-Ludmannsdorf, Ferlach-Maria Rain a Annabrücke v období od 30. října do 12. listopadu 2012.
- 12 Rozhodnutím ze dne 8. března 2013 odmítlo Bundesministerium sdělit uvedené informace. Toto odmítnutí bylo odůvodněno mimo jiné tím, že zveřejnění požadovaných informací by mohlo mít nepříznivý vliv na zahájené trestní řízení a ohrozit schopnost dotyčných osob domoci se spravedlivého soudního řízení, takže nemůže tyto informace o životním prostředí sdělit, dokud toto trestní řízení neskončí.
- 13 Předkládající soud, jenž rozhoduje o žalobě podané proti uvedenému rozhodnutí, uvádí, že rakouské právo neumožňuje v případě podání žádosti o sdělení informací požadovaných F. Stefanem uplatnit důvod pro odmítnutí uvedený v § 6 odst. 2 bodě 7 UIG, neboť podle tohoto ustanovení se dotčený důvod pro odmítnutí nepoužije na informace o životním prostředí spadající pod § 4 odst. 2 téhož zákona, jichž se týká žádost F. Stefana podaná dne 26. listopadu 2012. Podle uvedeného soudu tak rakouský zákonodárce pouze v omezené míře využil možnost upravenou článkem 4 odst. 2 směrnice 2003/4, na jejímž základě jsou členské státy oprávněny upravit možnost odepřít zveřejnění informací o životním prostředí.
- 14 Předkládající soud má nicméně za to, že i když § 4 odst. 2 UIG nedává příslušnému vnitrostátnímu orgánu jinou možnost než žádosti F. Stefana vyhovět, je nesporné, že by sdělení požadovaných údajů mohlo mít nepříznivý vliv na schopnost osoby obsluhující dotyčné propusti domoci se spravedlivého

soudního řízení ve smyslu článku 6 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, podepsané dne 4. listopadu 1950 v Římě, nebo čl. 47 druhého pododstavce Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“).

- 15 Uvedený soud přitom podotýká, že jelikož směrnice 2003/4 nestanoví členským státům povinnost zamítnout žádost o přístup k informacím o životním prostředí v případě, že by jejich zveřejnění mělo nepříznivý vliv na schopnost kterékoli osoby domoci se spravedlivého soudního řízení, ale její čl. 4 odst. 2 první pododstavec písm. c) toto zamítnutí pouze umožňuje, dovoluje tato směrnice členským státům přijmout opatření, jež jsou neslučitelná se základními právy chráněnými v Evropské unii, což má za následek neslučitelnost této směrnice s čl. 47 druhým pododstavcem Listiny.
- 16 Za těchto podmínek se Unabhangiger Verwaltungssenat Wien rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
- „1) K platnosti směrnice [2003/4]: je [tato směrnice] ve všech bodech slučitelná s požadavky čl. 47 druhého pododstavce [Listiny]?
- 2) K výkladu směrnice [2003/4]: pro případ, že Soudní dvůr potvrdí platnost směrnice [2003/4] nebo některých jejích částí, v jakém rozsahu a za jakých předpokladů jsou ustanovení této směrnice slučitelná s ustanoveními [Listiny] a s článkem 6 SEU?“

K předběžným otázkám

- 17 Podle článku 99 jednacího řádu Soudního dvora platí, že pokud se položená předběžná otázka shoduje s otázkou, o níž již Soudní dvůr rozhodl, pokud lze odpověď na tuto otázku jasně vyvodit z judikatury nebo pokud o odpovědi na položenou předběžnou otázku nelze rozumně pochybovat, může Soudní dvůr kdykoli na návrh soudce zpravodaje a po vyslechnutí generálního advokáta rozhodnout usnesením s odůvodněním.
- 18 Uvedené procesní ustanovení je třeba použít v projednávané věci.

K přípustnosti

- 19 Francouzská vláda vznáší pochybnosti stran přípustnosti žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, neboť otázky položené předkládajícím soudem nejsou podle jejího názoru užitečné pro řešení sporu, o němž tento soud rozhoduje.
- 20 Uvedená vláda má za to, že by výsledek sporu v původním řízení nebyl jiný, kdyby rakouské právní předpisy stanovily, že se důvod vycházející ze schopnosti kterékoli osoby domoci se spravedlivého soudního řízení použije na sdělení takových informací o životním prostředí, jako je stav a průtok vody v řece Drávě, o něž se jedná v původním řízení.
- 21 V kontextu sporu v původním řízení totiž podle francouzské vlády nemůže být schopnost dotčené osoby domoci se spravedlivého soudního řízení nepříznivě ovlivněna samotným sdělením těchto informací, nýbrž jejich možným zneužitím sdělovacími prostředky.
- 22 Podle téže vlády, která se v této souvislosti odvolává na body 110 až 112 rozsudku Evropského soudu pro lidská práva Ressiot a další v. Francie (č. 15054/07 a 15066/07 ze dne 28. září 2012), není v rozporu se zásadou práva na spravedlivý proces to, že sdělovací prostředky mohou šířit spolehlivé a přesné informace opírající se o přesné údaje, jež mají spojitost s probíhajícím trestním řízením, je-li tato zásada v jejich zprávách zohledněna.

- 23 Avšak za takových okolností, jaké nastaly ve věci v původním řízení, není zásah do práva na spravedlivý proces z důvodů šíření dotčených informací o životním prostředí patrný, tím spíše že se nejedná o informace, jež samy o sobě mohou umožnit trestní postih dotčené osoby.
- 24 V tomto ohledu je třeba připomenout, že Soudní dvůr může prohlásit žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podanou vnitrostátním soudem za nepřijatelnou pouze tehdy, je-li zjevné, že žádaný výklad unijního práva nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jedná-li se o hypotetický problém nebo také nedisponuje-li Soudní dvůr skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na otázky, které jsou mu položeny (viz zejména rozsudek *Belvedere Costruzioni*, C-500/10, EU:C:2012:186, bod 16 a citovaná judikatura).
- 25 Argumentace francouzské vlády ohledně přípustnosti žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce přitom spočívá na předpokladu, že zveřejněním informací o životním prostředí za takových okolností, jaké nastaly ve věci v původním řízení, nedochází k porušení práva na spravedlivý proces ve smyslu čl. 47 druhého pododstavce Listiny.
- 26 Takové posouzení však spadá do pravomoci předkládajícího soudu. K tomuto posouzení je mimoto nezbytný výklad uvedeného ustanovení Listiny, o němž předkládající soud Soudní dvůr v rámci projednávané žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce nežádá.
- 27 Za těchto podmínek nelze mít za to, že je zjevné, že otázky nemají žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení ani že se jedná o hypotetický problém.
- 28 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je tudíž přípustná.

K věci samé

- 29 Podstatou otázek předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda je směrnice 2003/4 platná z hlediska článku 6 SEU a čl. 47 druhého pododstavce Listiny.
- 30 V této souvislosti je třeba připomenout, že podle čl. 51 odst. 1 Listiny musí být v případě, kdy vnitrostátní právní úprava spadá do působnosti unijního práva, respektována základní práva chráněná Listinou (v tomto smyslu viz rozsudek *Åkerberg Fransson*, C-617/10, EU:C:2013:105, bod 21).
- 31 Z toho plyne, že členské státy jsou povinny respektovat zejména čl. 47 druhý pododstavec Listiny, pokud provádějí směrnici 2003/4.
- 32 Pokud jde o otázku, zda tato směrnice, a konkrétně její čl. 4 odst. 2 první pododstavec písm. c) opravňuje členské státy nedodržovat tuto povinnost vyplývající z primárního unijního práva, je třeba připomenout, že předpis sekundárního unijního práva musí být vykládán v nejvyšší možné míře v souladu s ustanoveními Smluv a s obecnými zásadami unijního práva (viz zejména rozsudek *Lietuvos geležinkeliai*, C-250/11, EU:C:2012:496, bod 40 a citovaná judikatura).
- 33 Článek 4 odst. 2 první pododstavec písm. c) směrnice 2003/4 přitom s poukazem na schopnost kterékoli osoby domoci se spravedlivého soudního řízení opravňuje členské státy, aby stanovily výjimku z povinnosti zveřejnit informace o životním prostředí, právě aby jim umožnil, pokud to vyžadují okolnosti, respektovat právo na spravedlivý proces zakotvené v čl. 47 druhém pododstavci Listiny.
- 34 Kromě toho, i kdyby členský stát neupravil takovouto výjimku ve své právní úpravě k provedení směrnice 2003/4, přestože by to okolnosti vyžadovaly, aby byl respektován čl. 47 druhý pododstavec Listiny, je třeba připomenout, že členské státy jsou v každém případě povinny využít prostoru pro

uvážení, který jim přiznává čl. 4 odst. 2 první pododstavec písm. c) této směrnice, aby tak dosáhly souladu s požadavky vyplývajícími z uvedeného článku Listiny (v tomto smyslu viz rozsudek Parlament v. Rada, C-540/03, EU:C:2006:429, bod 104).

- 35 Protože povinnost zajistit dodržování pravidel unijního práva přísluší v rámci jejich pravomocí všem orgánům členských států, včetně správních a soudních orgánů, jsou tyto orgány v takové věci, jako je věc v původním řízení, povinny, jsou-li splněny podmínky použití čl. 47 druhého pododstavce Listiny, zajistit dodržování základního práva zaručeného uvedeným článkem (v tomto smyslu viz rozsudek Bjanckov, C-249/11, EU:C:2012:608, bod 64).
- 36 Za těchto podmínek nelze připustit výklad, podle kterého směrnice 2003/4 opravňuje členské státy přijímat opatření, jež jsou neslučitelná s článkem 47 druhým pododstavcem Listiny či s článkem 6 SEU. Tato směrnice tudíž není z hlediska obou těchto ustanovení neplatná.
- 37 Vzhledem k výše uvedenému je třeba na položené otázky odpovědět, že jejich přezkum neodhalil žádnou skutečnost, kterou by mohla být dotčena platnost směrnice 2003/4.

K nákladům řízení

- 38 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (devátý senát) rozhodl takto:

Přezkum položených otázek neodhalil žádnou skutečnost, kterou by mohla být dotčena platnost směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/4/ES ze dne 28. ledna 2003 o přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí a o zrušení směrnice Rady 90/313/EHS.

Podpisy.